

Relacions entre la literatura infantil i la televisió

GEMMA LLUCH
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Quan s'enfoca el tema de les relacions que mantenen la televisió i la literatura infantil, sovint es parla de diferents tipus de temes: alguns comenten la molta o poca presència de la literatura per a infants i joves en la televisió; d'altres fan referència a les adaptacions dels clàssics de la literatura infantil; i, finalment, uns tercers, a la influència d'aquesta literatura —entenent les paraules influència i literatura en el seu sentit més ample— en el cinema actual adreçat als més joves.

El primer tema no és el motiu del nostre article, amb tot, si us interessa informació històrica sobre els programes que han comentat o han tingut alguna relació amb la literatura infantil, us remetem al treball realitzat per Francisco Climent que apareix citat a la bibliografia.

Pel que fa al segon tema, tots coneixem com gairebé tota la literatura clàssica escrita durant el segle XIX ha estat

un material cinematogràfic d'excepció. Per citar només uns exemples, podem parlar de les diferents versions de la novel·la de R. L. Stevenson *L'illa del tresor* (primera versió, 1934: V. Fleming), o de la de Mark Twain *Les aventures de Tom Sawyer* (1938: N. Taurog); o de com la novel·la de Hinton, *Rebel*, va ser coneguda pels nostres adolescents en la versió estrenada el 1982 i dirigida per F. F. Coppola; o de les versions cinematogràfiques tan criticades per Michael Ende de *Momo* (1985: J. Schaaf) i *La història inacabable* (1984: W. Petersen); i qui no recorda l'adaptació del llibre de Roald Dahl *Les Bruixes*, pel·lícula que ací es va estrenar amb el títol de *La maldició de las brujas* (1989: N. Roeg) i en la qual els realitzadors es van permetre la llibertat de canviar el desenllaç de la història i, per tant, el sentit de tot el llibre; o la darrera versió, quasi la més dolça, estrenada el 1995 de *Mujercitas* (G. Armstrong) i protagonitzada per les actrius de moda. També recordarem com Roald Dahl comença a escriure per als infants amb un guió cinematogràfic: *Els Gremlins*.

Pel que fa al tercer tema, la influència de la literatura per a infants en el cinema, només comentarem un exemple extret d'un treball anterior (Lluch 1998): George Lucas estrena el 25 de maig de 1977 la trilogia de *Star Wars*, *La guerra de les Galàxies* on apareixen diferents elements de narrativa clàssica merave-

EL LECTOR
MODEL.

llosa: els cavallers Jedis. Obi Wan Kenobi o Yoda; l'heroi clàssic Luke Skywalker; la princesa, Princesa Leia; els auxiliars quasi màgics, els robots C-3PO i R2D2; i un agressor prototípic, dolent, temut i gairebé desconegut, Darth Vader i l'Emperador.

Però, tot i que els tres temes anteriors són d'una gran importància i susceptibles d'ocupar bones pàgines, el tema que ens interessa tractar ací és la influència que el cinema i la televisió tenen en l'actual literatura per a infants. No podem obviar que una de les característiques fonamentals dels actuals infants i adolescents és la seua qualitat de televidents, per tant, l'actual literatura per a infants i joves s'adreça a un lector caracteritzat sobretot per la seua condició de televidents: bona part de la seua competència cultural l'han adquirida a través de la televisió; el coneixement sobre els clàssics de la literatura juvenil, l'han adquirit a través de les adaptacions cinematogràfiques o dels dibuixos animats; el seu imaginari està poblat d'éssers i mons creats per a la televisió.

Així doncs, la relació entre literatura infantil i televisió es mostra d'una forma directa en la formació de l'imaginari infantil i, per tant, en la demanda d'uns arguments que prenen com a font el cinema. Però també d'una manera molt més subtil, en les influències discursives.

Si fem una enquesta als infants que